

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **X**, zastoupen Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Ověnecká 78/33, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 6. 2020, č. j. 41 Az 54/2019 - 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanoveného advokáta Mgr. Bc. Filipa Schmidta, LL.M., **se určuje** částkou 8 228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 11. 2019, č. j. OAM-1036/ZA-ZA11-ZA17-2018, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“), který ji napadeným rozsudkem zamítl. Dospěl k závěru, že tvrzení žalobce nejsou azylově relevantní. Z listinných důkazů a výpovědi žalobce před soudem vyplynulo, že opustil Ázerbájdžán, neboť mu hrozil zabitím manžel bývalé kolegyně, s níž udržoval milostný vztah. Žalobce se tedy obával tzv. krevní msty. Podle krajského soudu nebyl žalobce vystaven pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a to ani z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Žalobce se nepokusil situaci řešit v zemi původu tím, že by se obrátil na bezpečnostní orgán nebo přestěhoval do jiného místa. Nadto se soudy nejevila jako věrohodná tvrzení žalobce, z nichž vyplývá, že jeho manželka vůbec neví,

proč žalobce opustil zemi původu. S ohledem na to, že v České republice se nachází i dvě dospělé děti žalobce, vyhodnotil soud tvrzení žalobce o nutnosti vycestovat do zahraničí jako účelové s tím, že jde v podstatě o legalizaci pobytu. Soud neshledal ani splnění ostatních podmínek pro udělení azylu či doplňkové ochrany.

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Rozhodnutí žalovaného i krajského soudu označil za nepřezkoumatelná, neboť nebyl dostatečně identifikován důvod žádosti o mezinárodní ochranu. Krajský soud pak pouze převzal argumentaci žalovaného a vyloučil aplikaci § 12 písm. b) zákona o azylu z důvodu, že se stěžovatel v zemi původu neobrátil na žádný státní orgán. Žalovaný ovšem při hodnocení možnosti využití vnitřní ochrany v Ázerbájdžánu akcentoval zjevnou dezinterpretaci výpovědi stěžovatele při pohovoru, kterou nijak neodstranil. Z celkového kontextu je totiž zřejmé, že stěžovatel namítal nemožnost dosažení účinné ochrany v zemi původu ze strany státních orgánů, neboť v Ázerbájdžánu jsou zločiny ze cti tolerovány a je tam všudypřítomná korupce. Žalovaný i krajský soud pak v rozporu s judikaturou chybně tvrdí, že stěžovatelem tvrzený důvod nelze podřadit pod § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel se dále vymezil proti závěru krajského soudu o účelovosti jeho výpovědi. Tento závěr soud založil na svých nepodložených domněnkách, ve správním řízení nebyla věrohodnost tvrzení stěžovatele zpochybněna. Stěžovatel zdůraznil, že má v České republice zázemí a důvodem přicestování jeho syna byly právě výhrůžky ze strany pronásledovatele stěžovatele, neboť msta se týká mužské části rodiny. To krajský soud pominul, stejně jako odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu, stěžovatelem předložené důkazy a námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Obecné bylo i vypořádání námitek týkajících se neudělení doplňkové ochrany. Nebyl rovněž dostatečně zjištěn skutkový stav v otázce možnosti domožení se ochrany osob v postavení stěžovatele na území Ázerbájdžánu. Přijatelnost kasační stížnosti je dle stěžovatele dána tím, že krajský soud v rozsudku nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a hrubě pochybil při výkladu hmotného i procesního práva.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odmítl námitky stěžovatele jako nedůvodné. Zdůraznil, že ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu musí být původcem pronásledování státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu. Soukromá osoba může být původcem pronásledování jen v případě, že stát žadatele či jiná veřejná moc není schopna zajistit ochranu před pronásledováním. Azyl pak není nástrojem k řešení nepříznivé osobní situace. Nezahrnuje právo na výběr země, ve které chce žadatel začít nový život. Skutkový stav byl dle žalovaného zjištěn dostatečně. Proto navrhl, aby zdejší soud kasační stížnost zamítl, případně ji odmítl pro nepřijatelnost.

V.

pokračování

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje. O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[7] V dané věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[8] Stěžovatel poukázal na nepřezkoumatelnost rozsudku. K tomu, kdy jsou správní či soudní rozhodnutí nepřezkoumatelná, se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil např. v rozsudcích ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS; ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS; ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 16. 12. 2008; č. j. 1 Ao 3/2008 - 136, publ. pod č. 1795/2009 Sb. NSS. Judikaturou stanoveným nárokům na přezkoumatelnost pak napadený rozsudek dostojí. Přestože si lze jistě představit důkladnější odůvodnění, krajský soud jasně a přezkoumatelným způsobem vysvětlil, proč dospěl k závěru, že azylový příběh stěžovatele nesplňuje podmínky žádného z ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, a tudíž není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Rovněž rozhodnutí žalovaného je přezkoumatelné. Žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav a jeho závěry odpovídají shromážděným podkladům, zejména pak výpovědi stěžovatele, ze které především vycházel.

[9] Stěžovatel se ohradil zejména proti nesprávné, resp. nedostatečné identifikaci důvodu jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany a z toho pramenícímu nedostatečnému vypořádání otázky možnosti využití vnitřní ochrany. Žalovaný a následně i krajský soud nicméně museli vycházet především z výpovědi stěžovatele, která je v případech žadatelů o mezinárodní ochranu stěžejním a často jediným důkazem o situaci (srovnej rozsudky ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 17/2010 - 182, ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64, ze dne 27. 9. 2019, 4 Azs 345/2018 - 32, či ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98). Z rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS plyne, že je povinností správního

orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl (obdobně rozsudky kasačního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86, nebo ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42). Těmto požadavkům žalovaný a následně i krajský soud dostáli.

[10] Stěžovatel totiž ve správním řízení svou situaci skutečně popsal toliko jako milostný trojúhelník, jehož výsledkem jsou výhrůžky pomstou ze strany manžela bývalé přítelkyně. Je pravdou, že hrozba tzv. krevní msty může naplnit důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Nelze proto obecně vyloučit zahrnutí těchto případů do aplikační působnosti uvedeného ustanovení. K tomu však nedochází automaticky. Jedná se totiž o pronásledování ze strany soukromých osob. Za dané situace lze proto shledat žádost jako azylově relevantní, je-li pronásledování krevní msty spojeno s nemožností domoci se ochrany v zemi původu žadatele (blíže viz např. rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37, ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, ze dne 1. 11. 2007, č. j. 7 Azs 65/2007 - 47, či ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57). Vyvstane-li pak v řízení otázka o možnosti, dostupnosti a účinnosti vnitrostátní ochrany, stíhá správní orgány povinnost zjišťovat stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů). Taková situace však v posuzovaném případě nenastala. Stěžovatel při pohovoru vyloučil možnost obrátit se na policii v zemi původu zřetelně proto, že by po něm policie požadovala předložení důkazů, které nemá. Pomoc policie tedy nevyloučil z důvodu nyní tvrzených kulturních specifik ázerbájdžánské společnosti či všudypřítomné korupce. To, že sám stěžovatel spojoval nemožnost vnitřní ochrany se zcela jinou okolností, než je tolerance krevní msty ze strany státních orgánů či poskytnutí úplatku, přitom nelze přisuzovat dezinterpretaci jeho výpovědi ze strany žalovaného. Jednalo se o zcela spontánní vyjádření samotného stěžovatele. Nemožnost domoci se ochrany v zemi původu z důvodu její nefunkčnosti v případech krevní msty stěžovatel zmínil teprve v žalobě. Při jednání soudu pak nespojil nemožnost vnitřní ochrany s tím, že by ázerbájdžánská policie odmítala případy krevní msty řešit, ale obecně poukázal na to, že policie funguje až poté, co je jí zapláceno nebo až se něco stane. Žalovanému tak nelze vytýkat, že se efektivitou vnitřní ochrany v Ázerbájdžánu v souvislosti s tolerancí krevní msty ze strany státu podrobněji nezabýval. Za situace, kdy sám žadatel o mezinárodní ochranu neoznačí relevantní skutečnosti, není úkolem žalovaného předjímat potenciální těžkosti v prosazování práva v zemi původu vyplývající ze specifické kulturně-sociální reality a k těmto činit příslušná skutková zjištění.

[11] Co se týče hodnocení věrohodnosti tvrzení stěžovatele ze strany krajského soudu, je nutné zdůraznit, že takto se krajský soud vyjádřil pouze ke sdělení stěžovatele ve správním řízení, že jeho manželka nezná důvod, pro který mu hrozí nebezpečí a odešel ze země. Krajský soud tedy nijak nezpochybnil samotný azylový příběh stěžovatele. Ostatně, jak uvedl i sám stěžovatel, mezinárodní ochrana mu nebyla udělena z důvodu, že by byl

pokračování

nevěrohodný, ale protože nebylo lze dospět k závěru o pronásledování stěžovatele ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

[12] Nedůvodná je i námitka, že se krajský soud nevypořádal se stěžovatelem předloženými důkazy. Stěžovatel totiž k žalobě žádné důkazy nepředložil. V žalobě avizovaná zpráva švédského úřadu pro migraci krajskému soudu předložena nebyla a při jednání před krajským soudem stěžovatel výslovně uvedl, že provedení dalších důkazů nenavrhuje. Nutno dodat, že na zprávu švédského úřadu pro migraci stěžovatel odkazoval na důkaz toho, že se v Ázerbájdžánu vyskytují případy krevní msty a zločiny ze cti. Tato skutečnost však nebyla v řízení nijak sporná (viz výše). Z toho, že k takovým případům dochází, však nelze automaticky dovozovat, že místní policie odmítá poskytovat dotčeným osobám jakoukoliv ochranu.

[13] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[14] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[15] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2020, č. j. 7 Azs 240/2020 - 28, byl stěžovateli podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ustanoven zástupcem Mgr. Bc. Filip Schmidt, LL.M., advokát se sídlem Ověnecká 78/33, Praha. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce stěžovatele učinil v řízení o kasační stížnosti dva úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, doplnění kasační stížnosti). Za každý tento úkon mu náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů [§ 13 odst. 4 advokátního tarifu], celkem tedy 6 800 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený advokát doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající této dani, tj. o 1 428 Kč. Celkem mu tedy bude z účtu Nejvyššího správního soudu vyplacena částka 8 228 Kč, a to do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku (výrok III.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. prosince 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu